

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: M. D.
X

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 4. 2023, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba se *zamítá*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované se *nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalovaná nepřiznala žalobci invalidní důchod. Nejprve sice uznala, že jeho zdravotní stav odpovídal invaliditě I. stupně, ale neměl potřebnou dobu pojištění. V námitkovém řízení už se nepotvrdila ani jeho invalidita. Žalobce s tímto hodnocením nesouhlasí. Jeho zdravotní

stav podle něj dosahuje I. stupně invalidity. Doložil také potvrzení o studiu, ze kterého plyne, že měl dostatečnou dobu pojištění. Soud proto hodnotil důvodnost těchto jeho námitek.

II. Rozhodnutí žalované a související skutkové okolnosti věci

2. Žalobce požádal o invalidní důchod. Rozhodnutím ze dne 14. 9. 2022, č. j. X, žalovaná ovšem jeho žádosti nevyhověla („prvostupňové rozhodnutí“). Posudek posudkového lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Brno-venkov („první posudek o invaliditě“) sice dospěl k závěru, že z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla pracovní schopnost žalobce o 35 %. Žalobce však nezískal do vzniku invalidity (31. 3. 2022) dobu pojištění potřebnou pro vznik nároku na invalidní důchod podle § 40 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění. Ta v případě žalobce činila jeden rok. Žalobce však získal jen 321 dní.
3. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti první posudek o invaliditě označuje postižení podle kapitoly XIII. (postižení svalové a kosterní soustavy), oddílu E (dorzopatie a spondylopatie), položce 1c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity („vyhláška“). Toto ustanovení hovoří o bolestivém syndromu páteře včetně stavů po operaci páteře nebo po úrazech páteře, degenerativní změně páteře a výhřezích meziobratlových plotének se *středně těžkým funkčním postižením*.
4. Žalobce podal proti prvostupňovému rozhodnutí námitky. Doložil k nim ukončení pracovního poměru dohodou ze dne 17. 3. 2022, potvrzení o zaměstnání a zápočtový list od společnosti PENAM a.s. z téhož dne a potvrzení o vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání ze dne 19. 9. 2022.
5. V řízení o námitkách proběhlo nové posouzení zdravotního stavu žalobce. Nový posudek o invaliditě posudkového lékaře žalované z pracoviště v Plzni ze dne 14. 12. 2022 („druhý posudek“) dospěl k jinému závěru než první posudek. Shledal u něj jen 20% míru poklesu pracovní schopnosti. Hodnocení v prvním posudku označil za nadhodnocené. Podle druhého posudku je třeba použít položku 1b stejné kapitoly a oddílu, která pracuje u bolestivého syndromu páteře včetně stavů po operaci páteře nebo po úrazech páteře, degenerativních změn páteře a výhřezů meziobratlových plotének s *lehkým funkčním postižením*. Míra poklesu pracovní schopnosti u této položky činí 20 %. Tuto procentní míru již druhý posudek neměnil.
6. Žalovaná na základě druhého posudku o invaliditě zamítla námitky žalobce a potvrdila prvostupňové rozhodnutí svým rozhodnutím ze dne 11. 4. 2023, č. j. X („rozhodnutí žalované“).
7. Ze správního spisu dále plyne, že až 24. 4. 2023 žalobce doložil žalovaného, že byl v době od 1. 9. 2017 do 22. 6. 2021 žákem denního studia tříletého učebního oboru 37-51-H/01 *Manipulant poštovního provozu a přepravy*.

III. Žaloba

8. Žalobce namítá, že požadovanou dobu pojištění splnil. V posuzovaném období studoval na střední škole a studium dokončil získáním výučního listu, což doložil potvrzením o studiu

za příslušné období. Po dokončení studia od 1. 9. 2021 do 17. 3. 2022 pracoval na hlavní pracovní poměr ve společnosti PENAM, a.s., což doložil evidenčním listem důchodového pojištění. Tato doba zaměstnání se částečně překrývá s dobou, po kterou byl dočasně práce neschopným (od 6. 12. 2021 do 31. 5. 2022). Následně se stal od 1. 6. 2022 do 13. 9. 2022 uchazečem o zaměstnání, což doložil potvrzením z evidence uchazečů o zaměstnání od Úřadu práce pro Jihomoravský kraj. V součtu všech dob tedy dosáhl zákonem stanovené doby pojištění.

9. Žalobce pak namítá, že jeho zdravotní postižení spadá pod položku 1c, kam jej zařadil první posudek. Žalobce se podrobil operaci páteře a léčbě chronické bolesti, která souvisí s mechanismem těžkého úrazu páteře a následnou operací, provedené za účelem stabilizace konkrétních obratlů, zejména hrudní páteře. Žalobce Trpí záchvěvy, brněním nervových zakončení, hůř se mu vstává, někdy má i povislý koutek a brnění tváře. Vzhledem k opomenutí důkazů považuje druhý posudek za neúplný a nepřesvědčivý. Posudek vydaný lékařem posudkové služby žalované v Plzni bez bližšího odůvodnění zhodnotil jeho životní situaci naprosto odlišným způsobem v jeho nepřítomnosti. Vyústil ve vydání překvapivého rozhodnutí žalované, z něhož není ani poučenému laikovi, natož laikovi neznalému lékařských zkratk, zcela jasné a pochopitelné, na jakém základě, jakým postupem dospěla příslušná složka žalované ke svým závěrům.
10. Kromě toho žalobce namítá nesprávné obsazení posudkové služby. Druhý posudek vyhotovil lékař bez atestace v oboru ortopedie a léčby bolesti, který se těmto odbornostem dlouhodobě nevěnuje. Lze tak důvodně pochybovat, zda vyhodnotil správným způsobem dostupné lékařské zprávy. Žalobce nerozumí, proč příslušné řízení pokračovalo opět hodnocením jediného lékaře a nikoli lékařské komise, v jejímž obsazení by byl také lékař s atestací v oboru ortopedie. Žalobce také nerozumí důvodům, proč došlo k delegování jeho případu stovky kilometrů od bydliště, kam by se mohl dostavit jen velmi obtížně s vynaložením velkého úsilí. Obdržel pouze písemnou výzvu k doplnění lékařských zpráv a vyjádření se k obsahu spisu zahrnující nejkratší možnou lhůtu v délce trvání pouhých osmi dnů. To je praxe hraničící s nezákonným postupem, uvažíme-li, že v dané lhůtě je třeba obstarat dodatečné lékařské zprávy a současně zjistit obsah spisu, v daný okamžik velmi vzdáleného a špatně dostupného.

IV. Vyjádření žalované a zadání třetího posudku

11. Námitka žalobce týkající se osobní neúčasti při posouzení zdravotního stavu posudkovým lékařem není důvodná, neboť právní úprava v § 8 a § 16a zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení nezakotvuje povinnou osobní účast posuzované osoby. Druhý posudek byl jasný, úplný a přesvědčivý.
12. Žalovaná dodala, že žalobce požádal o invalidní důchod už v roce 2019. Žalobce tehdy uvedl, že studuje od 1. 9. 2017, žádný doklad však nepředložil (ani dodatečně). Žádost byla tehdy zamítnuta pro neuznání invalidity. Doklady o studiu však žalobce nedoložil ani při podání nynější druhé žádosti. Žalovaná je neměla k dispozici při vydání prvostupňového rozhodnutí, ani během řízení o námitkách. Doklady prokazující studium žalobce žalované dodal až dne 24. 4. 2023, tedy po vydání rozhodnutí žalované o námitkách. Jestliže byl žalobce původně uznán invalidním, avšak nezískal potřebnou dobu pojištění, a v řízení o námitkách mu již nebyla invalidita uznána, pak rozhodla žalovaná správně. Je teď bezpředmětné řešit podmínku potřebné doby pojištění, není-li žalobce již invalidní.

13. S ohledem na námitky žalobce žalovaná navrhuje důkaz posudkem posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí („posudková komise“). Soud na tento návrh přistoupil a požádal posudkovou komisi o vypracování posudku, který posudková komise připravila dne 24. 4. 2024 („třetí posudek“).

V. Jednání před soudem a provedení třetího posudku

14. Dne 10. 5. 2023 se u soudu ve věci konalo jednání. Žalobce shrnul a vysvětlil své žalobní námitky. Zástupkyně žalované odkázala na vyjádření k žalobě.
15. Soud poté přistoupil k dokazování a provedl k důkazu třetí posudek. Posudková komise se skládala z předsedkyně MUDr. K. H. a odborné neuroložky MUDr. K. P. Žalobce se jednání posudkové komise zúčastnil. Komise ho vyšetřila. Posudková komise měla k dispozici spis soudu včetně rozhodnutí, žaloby a lékařských podkladů doložených žalobcem k žalobě, spis Okresní správy sociálního zabezpečení Brně-venkov a spis České správy sociálního zabezpečení, pracoviště Plzeň k námitkovému řízení, které obsahovaly lékařské nálezy a záznamy o jednáních. Posudková komise také pracovala se zdravotní dokumentací praktické lékařky žalobce.
16. V posudkovém hodnocení komise uvádí, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce ve věku 22 let je chronická bolestivá dysfunkce hlavně hrudní páteře v terénu post-scheuermannovských změn. V anamnéze je stav po fraktuře osmého a desátého hrudního obratle při pádu z kola dne 3. 6. 2018. Tato fraktura se operativně řešila dne 17. 7. 2018 zadní korekcí a stabilizací hrudních a bederních obratlů. Klinicky přetrvává těžší porucha statiky a dynamiky hrudní a bederní páteře daná stabilizační operací páteře. Žalobce je podle doložených lékařských vyšetření bez neurologického deficitu, z ortopedického hlediska je zhojen. Podle MR bederní páteře z 28. 2. 2022 neměl útlak nervových struktur. Nadále má doporučený konzervativní postup, zejména rehabilitaci ambulantně, ale hlavně individuální.
17. Subjektivní potíže žalobce (algie hrudní páteře i udávané parestesie levé poloviny těla) patří do obrazu tohoto onemocnění a jsou již proto součástí procentuálního ohodnocení dané položky. U žalobce nejsou posudkově závažné komorbidity.
18. Na základě prostudované zdravotní dokumentace a stavu zjištěného při jednání posudková komise došla k závěru, že k datu vydání rozhodnutí žalované šlo u žalobce o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou byl bolestivý algický syndrom zejména hrudní páteře. Jedná se o lehké postižení s omezením pohyblivosti, poruchou statiky a dynamiky, s velmi lehkým neurologickým nálezem. Při jednání posudkové komise se zjistilo na levé noze minimální reflexologické postižení, ale bez postižení svalové síly, která je oboustranně na rukách i nohách 5/5, bez známek poškození nervu. Některé denní aktivity žalobce vykonává s potížemi.
19. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti posudková komise hodnotí podle přílohy k vyhlášce následovně: kapitola XIII, oddíl E, položka 1b. Míra poklesu pracovní schopnosti je tu 10-20 %. Funkční poruchu způsobenou samotným rozhodujícím postižením posudková komise hodnotila na horní hranici rozpětí v dané položce, tedy ve výši 20 %. Z důvodu neschopnosti pokračovat v předchozí výdělečné činnosti expedienta a s ohledem na nižší vzdělání (manipulant poštovního provozu a přepravy) posudková komise horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti navýšila o 5 %. Celkový pokles pracovní schopnosti je tedy 25 %.

20. U žalobce se neprokázalo středně těžké či těžké funkční postižení s často recidivujícími nebo trvalými projevy kořenového dráždění, s funkčně významným neurologickým nálezem s poškozením nervu, závažnými parézami, svalovými atrofiemi, poruchami hybnosti končetin, poruchami svěračů, závažným snížením výkonnosti při běžném zatížení či poklesem celkové výkonnosti při lehkém zatížení a omezením denních aktivit. Nelze ho proto hodnotit podle kapitoly XIII, oddíl E, položky 1c či 1d.
21. Žalobce aktuálně pracuje jako vrátný. U jednání uvedl, že pracuje ve 13 až 14 dvanáctihodinových směnách v měsíci. Má od 15. 1. 2020 přiznaný status osoby zdravotně znevýhodněné s trvalou platností.
22. Posudková komise hodnotí dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobce ve shodné položce (1b) jako druhý posudek. Hodnocení prvního posudku bylo podle posudkové komise neodůvodněně nadhodnocené. Žalobce nesplnil kritéria pro hodnocení podle položky 1c, jak posudková komise vysvětlila výše (bod 20). Pro úplnost posudková komise uvedla, že žalobce již v minulosti žádal o invalidní důchod. Při jednání dne 18. 9. 2019 nebyl posouzen jako invalidní pro stav po zlomenině hrudních obratlů a po operaci páteře pro zlomeninu hrudních obratlů po pádu z kola a Scheuermannovu nemoc. Dne 20. 11. 2019 se tento závěr potvrdil v námitkovém řízení.
23. Posudková komise uzavírá, že k datu vydání napadeného rozhodnutí se u žalobce nejednalo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu nejméně o 35 %, ale pouze o 25 %. Žalobce nebyl invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění.
24. Po provedení třetího posudku k důkazu žalobce zejména namítal, že v posudkové komisi měl podle jeho názoru být spolu s neurologem i ortoped. Zarazil ho také procentuální rozdíl mezi posudky. Po konečných návrzích a krátkém přerušení soud vyhlásil tento rozsudek.

VI. Hodnocení věci soudem

25. Žaloba *není důvodná*.
26. Právní úpravu posuzování invalidity a podmínek trvání nároku na invalidní důchod obsahuje § 39 zákona o důchodovém pojištění. Upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu I. stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu II. stupně. A konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu III. stupně.
27. Při určování poklesu pracovní schopnosti se bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda, resp. jak se pojištěnec na své zdravotní postižení adaptoval. V souladu s § 39 odst. 6 zákona o důchodovém pojištění se za stabilizovaný zdravotní stav považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu lze přitom podmínit dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení.
28. Správné rozhodnutí o nároku na invalidní důchod – včetně rozhodnutí o nepřiznání invalidního důchodu – závisí především na *odborném lékařském posouzení*. Zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového

pojištění posuzuje posudková komise, pokud se napadené rozhodnutí zakládá na posudku okresní správy sociálního zabezpečení. *Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti.* Posudek posudkové komise soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle běžných zásad dokazování v soudním řízení správním (§ 77 odst. 2 soudního řádu správního). S ohledem na jeho mimořádný význam *bývá tento posudek rozhodujícím důkazem, pokud z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb,* a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, které by správnost posudku mohly zpochybňovat.

29. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi. Především s těmi, které posuzovaný namítá. Kromě toho musí posudková komise své posudkové závěry náležitě odůvodnit. Jelikož žalovaná rozhoduje o trvání nároku na invalidní důchod ve dvouinstančním řízení, podléhá zejména její rozhodnutí v námitkovém řízení požadavkům na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43). Jsou-li v posudkových hodnoceních zdravotního stavu rozpory, může je krajský soud v rámci zjišťování skutkového stavu řešit i pořízením tzv. srovnávacího posudku posudkové komise (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 Ads 12/2013-22).
30. Soud v předmětné věci vyhodnotil zjištěný skutkový stav na základě třetího posudku. Má všechny formální náležitosti podle § 7 vyhlášky. Posudková komise zasedala v řádném složení za splnění procesních požadavků stanovených právní úpravou. Podle soudu tedy třetí posudek nemá formální vady.
31. Pokud jde o námitku žalobce vůči složení posudkové komise, lze odkázat na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu odkazuje zabývající se *testem řádného složení posudkové komise* (například rozsudek ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20). Podle § 16b odst. 3 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení *rozhoduje o složení posudkové komise posudkový lékař, jenž je předsedou posudkové komise.* V této věci předsedkyně posudkové komise určila, že v komisi bude neuroložka. I s ohledem na žalobní námitky podle soudu nelze říci, že by byla „zcela mimo relevantní obor“. Podle soudu tedy komise byla řádně složená. Žalobce se ostatně přímo proti přítomnosti neuroložky neohrazuje, spíše se domáhá, aby proběhlo posouzení jeho stavu, jak z hlediska neurologie, tak ještě navíc z hlediska ortopedie. Podle soudu však z uvedených důvodů samotná absence ortopeda nezpůsobila, že by komise nebyla řádně složená. Neuroložka, která je posudkovou lékařkou, mohla jasně, úplně a přesvědčivě posoudit žalobcova postižení. Žalobce v té souvislosti opírá svoji argumentaci o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2017, č. j. 8 Ads 180/2016-50. Soud v něm ovšem neobjevil právní názor, který by se tohoto konkrétního tématu týkal.
32. Ohledně úplnosti druhého posudku soud uvádí, že posudková komise vycházela ze všech dostupných lékařských zpráv. Hodnotila všechna relevantní zdravotní postižení žalobce. Za rozhodující zdravotní postižení označila chronickou bolestivou dysfunkci hlavně hrudní páteře v terénu post-scheuermannovských změn (viz body 16 a 18 výše).
33. Třetí posudek se pak shoduje se závěry druhého posudku, pokud jde o hodnocení žalobcova postižení z hlediska zvolené položky v příloze vyhlášky (bod 5 výše). Posudková komise jen o 5 % oproti druhému posudku zvýšila hodnocení míry poklesu pracovní schopnosti žalobce. Vysvětlila také, proč podle ní byl první posudek nadhodnocený. Své závěry

posudková komise odůvodňuje přehledně. *Žalobce navíc vyšetřila.* Třetí posudek o invaliditě díky tomu plní kritérium přesvědčivosti. Za tohoto stavu věci soud nemá o stávajícím posouzení zdravotního stavu žalobce pochybnosti. Proto vycházel ze třetího posudku o invaliditě jako ze stěžejního důkazu v otázce jeho invalidity. A námitky vůči druhému posudku proto také není třeba adresně vypořádávat.

34. *Z provedeného dokazování v soudním řízení správním (viz body 15-23 výše) vyplynulo, že pracovní schopnost žalobce ke dni vydání rozhodnutí žalované poklesla o 25 %, což neodpovídá invaliditě I. stupně. Třetí posudek vysvětluje, proč tu pro stanovení vyššího poklesu pracovní schopnosti již nebyly důvody (bod 20 výše). Skutkové okolnosti této věci nenasvědčují tomu, že by dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobce dosahoval alespoň I. stupně invalidity ve smyslu § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění.*
35. Soud rozumí tomu, že žalobce přičítá svým potížím vysoký stupeň závažnosti. Určitě je nechce nijak zlehčovat. Třetí posudek však přináší objektivní posouzení jeho zdravotního stavu, které doprovází pohled posudkového lékařství na věc. Posudková komise žalobce vyšetřila. A jak soud vysvětloval výše, posudek posudkové komise bývá rozhodujícím důkazem, pokud z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje pochyby. Skutečnosti nebo důkazy, které by správnost posudku mohly zpochybňovat, pak soud v námitkách žalobce neshledal.
36. Jestliže pak žalobce namítal, že získal potřebnou dobu pojištění, pak soud souhlasí že žalovanou, že doklady o studiu doložil pozdě – až po vydání rozhodnutí žalované, které napadl žalobou.
37. Soud tedy shrnuje, že žalobní námitky nejsou důvodné. Z provedeného dokazování plyne, že k datu vydání rozhodnutí žalované žalobce nebyl invalidní. Nedoložil také včas nutnou dobu pojištění. Žalovaná proto rozhodla po právu.
38. Pokud ovšem došlo v mezičase od rozhodnutí žalované do dneška ke zhoršení zdravotního stavu žalobce, pak lze očekávat, že k *nové žádosti* žalobce o přiznání invalidního důchodu může též dojít ke změně posudkového hodnocení jeho zdravotního stavu z hlediska dochované pracovní schopnosti [§ 56 odst. 1 písm. e) zákona o důchodovém pojištění]. Jestliže žalobce řádně doloží i svoji dobu pojištění, může být výsledek rozhodování žalované jiný, než tomu bylo v tomto případě.

VII. Závěr a náklady řízení

39. Krajský soud posoudil žalobní námitky jako nedůvodné. Proto žalobu zamítl.
40. Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady řízení nad rámec její běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát.

Brno, 10. května 2024

Martin Kopa, v. r.
samosoudce